



Uitwerkingen

Concept H1

Welvaart en groei

Antwoorden van H1-1

- a) Kostprijsverhogende belastingen (zoals de BTW en accijns). Degene die afdraagt is een ander persoon dan degene die de belasting(druk) ondervindt /betaalt.
- b) Vast kapitaal gaat meerdere productieprocessen mee, dus de kosten van slijtage dienen daarover uitgesmeerd te worden. Bij vlottend kapitaal speelt dit niet, omdat deze slechts één productieproces meegaan.
- c) Nationaal inkomen = nationaal product: \$ 499 miljard.
- d) Het land verdient 499 mld. en besteedt 481 mld., het nationaal spaarsaldo is dus: $499 - 481 = 18$ mld.
- e) Er wordt meer geproduceerd dan besteedt in dit land, zodat er producten overblijven die aan het buitenland verkocht kunnen worden (uitvoer). Er is minder import dan export. Er is dus sprake van een overschot.
- f) $499 - 481 = 18$. Dit zijn de producten die per saldo uitgevoerd zullen worden (E - M).
- g) Het zwarte circuit alsmede de huishoudelijke productie (bijv. doehetzelf werk) worden niet gemeten.

Antwoorden van H1-2

- a) $(n - o) / o \times 100\% = (402 - 260) / 260 \times 100\% = 54,6\%$
- b) Bewijs van mede-eigendom.
- c) De prijs. (deze kan afwijken van de nominale waarde; opgedrukte prijs)
- d) Door vraag en aanbod.
- e) De vraag naar aandelen steeg.
- f) Conjunctuur, want de vraag naar bepaalde producten steeg.
- g) Philips-producten worden omgerekend in dollars duurder, zodat de export ervan naar de VS zal dalen.
Amerikaanse elektronica wordt omgerekend in euros goedkoper, zodat de import zal stijgen.
- h) 1. Ja 2. Nee 3. Nee 4. Ja 5. Ja
De investering is een uitbreidingsinvestering
- i) Winst- en afzetverwachting, vermogenskosten; de rentestand.

Antwoorden van H1-3

- a) Het nationaal product is te waarderen tegen de gebruikte productiefactoren (arbeid, natuur, kapitaal en management). Deze beloning (loon, pacht, interest/huur en winst) is inkomen van de gezinnen en is dus gelijk aan het nationaal inkomen.
- b) Tot een kleiner nationaal product; deze producten worden in het buitenland gemaakt. Door de invoer is er bij Nederlandse bedrijven minder werk.
- c) De belasting die over het loon betaald wordt, is de loon- en inkomstenbelasting. Dit zijn directe belastingen.
De belasting die over de consumptiegoederen betaald wordt, is de BTW (en accijns). Dit zijn indirecte belastingen.
- d) Tekort van 20 Export (10 mld.) < Import (30 mld.)
- e) Tekort van 20 Overheidsinkomsten (5 mld.) < Overheidsuitgaven (25 mld.)
- f) De gezinnen en de bedrijven.
- g) $S = 45$ mld. en $I = 45$ mld., dus $S - I = 0$
- h) $Y = EV \Rightarrow$
 $C + S + B = C + I + O + E - M \Rightarrow$
 $(S - I) + (B - O) = (E - M) \Rightarrow$
 $(45 - 45) + (5 - 25) = (10 - 30) \Rightarrow$
 $-20 = -20 \Rightarrow$ Klopt!

Antwoorden van H1-4

- a) Open economie; er is immers sprake van handel met het buitenland.
- b) Ja, er wordt immers verdiend inkomen gespaard en wordt dus niet besteed. Waar gespaard wordt doet er in principe niet toe.
- c) Ja, rente en/of dividend
- d) Het rentebedrag (rente-inkomsten) waarover men geen belasting hoeft te betalen.
- e) De rentevrijstelling verhogen; er dan een groter bedrag belastingvrij worden gespaard. Nederland wordt dan interessanter voor spaarders.
- f) Kapitaalrekening, aan de creditzijde (uit).
- g) Inkomensrekening aan de debetzijde (in).

Antwoorden van H1-5

- a) Omdat het dan te ingewikkeld zou worden, een model moet eenvoudig blijven
- b)
 1. Er is geen rekening gehouden met het buitenland.
 2. Er is geen rekening gehouden met de overheid.
 3. Bedrijven zullen niet al het geld uitbetalen, maar ook winst reserveren.
 4. Banken zullen spaargeld ook aan gezinnen uitlenen.
 5. Er is geen rekening gehouden met rentebetalingen.
 6. Er is geen rekening gehouden met salarisbetalingen door banken.
- c) Bedrijven betalen de gezinnen loon en dergelijke uit. De gezinnen besteden dit gedeeltelijk aan consumptie. Het overige geld vloeit via besparingen weer terug naar de bedrijven die het geld gebruiken om te investeren.
- d) Het geld dat de gezinnen niet consumeren. Dit geld wordt onttrokken aan de kringloop (tenzij het geld weer uitgeleend wordt.)
- e) Bedrijven kunnen nooit meer uitgeven dan ze ontvangen. Indien alle bedrijven in jaar 1 samen een omzet hebben van € 600 miljard, dan kunnen ze ook voor € 600 aan inkomsten uitbetalen. Wanneer dit geld echter niet voor de volle honderd procent besteed wordt, dan ontvangen de bedrijven in jaar 2 minder dan € 600 miljard. De kringloop is nu verstoord, omdat de gezinnen nu ook weer minder geld krijgen en minder kunnen consumeren. Het spaargeld dreigt uit de economische kringloop weg te lekken. Via de banken wordt het echter weer teruggepompt in de economie. Daarom vervullen banken een uitermate belangrijke sleutelrol in de economie. Banken vormen een belangrijk doorgeefluik.
- f) De effectieve vraag (= EV) bepaalt het nationaal inkomen (= Y).
- g) Korte termijn. De vraag is de oorzaak.
- h) $Y = C + I$ en: $Y = C + S$
- i) $S = I$
- j) De toename van Y die veroorzaakt wordt door een toename van de bestedingen. Als de economie eenmaal beter gaat draaien, gaat het steeds beter met Y, omdat de mensen het verdiende inkomen weer gaan besteden, hetgeen leidt tot een extra nationaal inkomen en product.
- k) $Y = 600$ mld., $I = 200$ mld. De multiplier is dus 3
- l) Groter, immers: c wordt groter, s wordt kleiner.

Antwoorden van H1-6

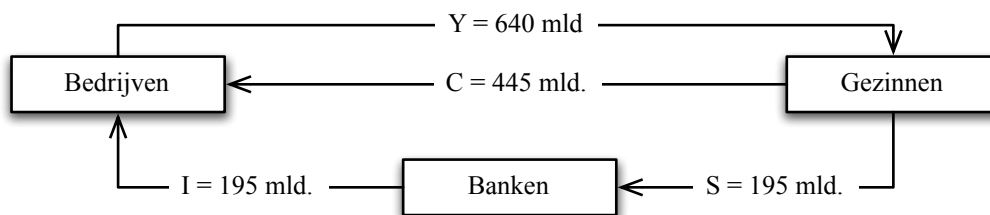
- a) Dit zal tot uitdrukking komen in een hoge lastendruk (o.a. belastingen en sociale premies), waardoor onze concurrentiepositie verslechterd (we worden relatief duur).
- b) 2, de maatregelen treffen de aanbodzijde / productiezijde van de economie.
- c) Wegen, spoorwegen, kanalen enz.
- d) Ja, economische groei legt een claim op het milieu. Een grotere productie kan leiden tot een grotere vervuiling.
- e) Onze groei wordt er door benadeeld, omdat de groei in het buitenland tegenvalt, zal ook onze export tegenvallen.
- f) recessie.
- g) De ontwikkeling van het nationaal inkomen onder invloed van de bestedingen (EV).
- h) Snelle economische vooruitgang (a.g.v. groeiende bestedingen).

Antwoorden van H1-7

- a) $Y = C + I + O + (E - M) \Rightarrow$
 $626 = 378 + 95 + 119 + (334 - 300) \Rightarrow$
 $626 = 626$ Klopt!
- b) Totale bestedingen: $= EV = C + I + O + (E - M)$
 Nationale bestedingen: $= C + I + O = 378 + 95 + 119 = 592$ mld.
- c) Er is een overschot van € 34 miljard (334 - 300).
- d) $\Delta Y = m \cdot \Delta I_o \Rightarrow 21 = m \cdot 7 \Rightarrow m = 21 / 7 = 3 \Rightarrow m = 3$
- e) Als de investeringen stijgen, dan stijgt het nationaal inkomen, waardoor de consumptie stijgt. Hierdoor stijgt het nationaal inkomen verder, enz.. Er ontstaat dus een positieve kettingreactie in de economie. Deze doet uiteindelijk het Y drie keer zo sterk stijgen dan de initiële / oorspronkelijke stijging van I.

Antwoorden van H1-8

- a) Het buitenland ontbreekt.
- b) Dit zijn de noodzakelijke uitgaven aan voedsel, kleding en wonen. Ook al verdient men niets; deze uitgaven zal men toch doen.
- c) Door het model op te lossen vinden we het evenwichtsincome $Y = 640$ mld.
- d) $Y = C + I$
 $Y = 0,625Y + 45 + 195$
 $Y - 0,625Y = 240$
 $0,375Y = 240$
 $Y = 240 / 0,375 = 640$ mld.
- e) Gezinnen consumeren dan: $C = 0,625 \times € 640 + € 45 = € 445$ mld.
 Gemiddeld is dat: $(445 / 640) \times 100\% = 69,531\%$
- f) De gezinnen consumeerden: $C = 0,625 \times € 640 + € 45 = € 445$ mld.
 De gezinnen spaarden dus $S = Y - C = € 640 - € 445 = € 195$ mld.
 Hieruit kan $I = € 195$ mld. gefinancierd worden. Conclusie: $S = I$
- g)

**Antwoorden van H1-9**

- a) Er is sprake van seizoenschommelingen. (Bijvoorbeeld in het derde kwartaal is er een vakantiepiek, dus zijn de winsten geflatteerd hoog).
- b) Structuur: blijkbaar weet KLM een beter product aan te bieden dan de andere luchtvaartmaatschappijen. De oorzaak ligt dus aan de aanbodkant.
- c) Structuur: de oorzaak ligt aan de aanbodkant. De productiecapaciteit ontwikkelt zich in de richting van lagere kosten.
- d) De conjunctuur: er wordt meer gevraagd door consumenten.
- e) Heterogeen, de aard van de goederen; de consument maakt onderscheid tussen de vliegmaatschappijen. Ook de maatschappijen zelf proberen zich van elkaar te onderscheiden.
- f) Heterogeen oligopolie; weinig aanbieders en heterogene goederen.
- g) Procesinnovatie: productieproces wordt verbeterd, bijv. arbeidsbesparende technieken.
 Productinnovatie: nieuwe of verbeterde producten ontwikkelen.

Antwoorden van H1-10

- a) Schommelingen in de groei van het nationale inkomen onder invloed van de EV.
- b) Als er inflatie is, dan is de nominale stijging groter dan de reële stijging. Bij een nominale stijging is geen rekening gehouden met inflatie, bij een reële stijging wel.
- c) Overbesteding, want: $EV > \text{Prod.cap}$; er is sprake van een hoogconjunctuur en de bezettingsgraad is hoog.
- d) Een hoge bezettingsgraad en de hoogconjunctuur zijn een indicatie dat de vraag $>$ aanbod; bedrijven kunnen de vraag niet aan, daardoor stijgen de prijzen.
- e) Door inflatie wordt Nederland relatief duur, hetgeen leidt tot een dalende export; het buitenland wordt relatief goedkoper zodat de import stijgt.
- f) Door de inflatie wordt het geld minder waard. Ter compensatie voor dit koopkrachtverlies eisen beleggers / spaarders een hogere rente.
- g) Op de geldmarkt belegt men voor korte termijn, zodat het risico voor vermogensverlies (invloed van inflatie) minder groot is dan op de kapitaalmarkt (looptijd > 1 à 2 jaar).

- h)** Een economische neergang, een daling van de effectieve vraag (EV).
- i)** Omdat lenen duurder wordt, zal de vraag naar goederen dalen dus daalt EV.

Antwoorden van H1-11

- a) Werkloosheid die haar oorzaak vindt aan de aanbodzijde van de economie.
- b) De groei van de beroepsbevolking overtreft de groei van het aantal arbeidsplaatsen.
- c) De situatie waarbij er werkloosheid is én er toch nog open vacatures zijn; scholing of slechte mobiliteit is de oorzaak.
- d) Deze zijn (slechts) tijdelijk werkloos. Bij een opleving van de conjunctuur komen zij weer aan de slag.
- e) Structureel: Door de hoge lonen vragen de bedrijven minder arbeiders (kapitaal is relatief goedkoper). Bovendien zullen veel bedrijven hun productie verplaatsen naar lagelonenlanden. Het kan geen conjuncturele werkloosheid veroorzaken, want door de hoge lonen zou de vraag naar goederen juist stijgen, waardoor de werkloosheid afneemt.
- f) $(40 \text{ uur} \times € 24,10 \times 52 \text{ weken}) / 12 \text{ maanden} = € 4.177 \text{ per maand.}$
- g) $(305.000 / 6.610.000) \times 100\% = 4,6\%$ (werklozen behoren tot de beroepsbevolking).
- h) $(39,4 - 40) / 40 \times 100\% = -1,5\%$ dus: 1,5% ADV
- i) Het aantal te verdelen arbeidsuren is:
 $39,4 \times (6.610.000 - 305.000) = 248.417.000 \text{ uur.}$
 Per arbeider zou dan $248.417.000 / 6.610.000 = 37,6 \text{ uur}$ gewerkt moeten worden.
 De procentuele ADV zou dan $(2,4 / 40) \times 100\% = 6\%$ moeten worden.
- j) Bijvoorbeeld: De arbeidsproductiviteit van de werknemers zal per uur toenemen, omdat ze vaak hetzelfde werk in een kortere tijd verrichten.
 Goed is ook: Bedrijven zijn blij van de dure of overtollige arbeidskrachten af te zijn, en gebruiken de ruimte voor investeringen.

Antwoorden van H1-12

- a) veranderingen van de effectieve vraag (bestedingen).
- b) Op het stimuleren van de vraag, door de maatschappelijke geldhoeveelheid (geld in handen van het publiek) te vergroten.
- c) Letterlijk: “tegenschommeling”. Dus bedoeld wordt een beleid om de conjunctuurgolf te dempen. Bij een dalende EV zal de overheid de EV stimuleren, maar als de EV te hoog is zal de overheid de EV verkleinen.
- d) De $EV > \text{prod.cap.}$, dus moet de EV verkleind worden. Belastingtarieven verhogen, waardoor het beschikbare netto inkomen daalt en daarmee de bestedingen dalen.
- e) In een tijd van recessie is de $EV < \text{prod.cap.}$. Omdat er dan veel werklozen zijn, wordt een groter bedrag aan uitkeringen verstrekt. Deze uitkeringen houden een stuk koopkracht in en veroorzaken dus hogere bestedingen (dan zonder uitkeringen). Het dal in de golf wordt dus opgekrikt.

Antwoorden van H1-13

- a) Aanbodkant. Het beleid is gericht op de productiefactor arbeid.
- b) Structuurbeleid. Het zijn maatregelen die de grootte van de beroepsbevolking beïnvloeden. Beroepsbevolking = aanbod van arbeid, werkgelegenheid = vraag naar arbeid.
- c) De mate waarin de mensen bereid zijn om een (andere) baan te accepteren. Door bijv. verhuiskostensubsidie kan de overheid de mobiliteit vergroten.
- d) Ja, dan zullen de werklozen minder snel een baan kunnen weigeren, omdat de baan eerder bij hun 'past'.
- e) In de situatie voordat er kinderopvang is geregeld zijn ouders die thuis bij de kinderen zijn niet ingeschreven als werkzoekend. Door de kinderopvang kunnen ze zich wel inschrijven als werkzoekende. Door kinderopvang kunnen dus beide ouders gaan werken. Het arbeidsaanbod stijgt hierdoor. Omdat deze niet allemaal een baan kunnen vinden, wordt de werkloosheid hoger.
- f) Degene die in de crèche werken, hebben een baan.

Antwoorden van H1-14

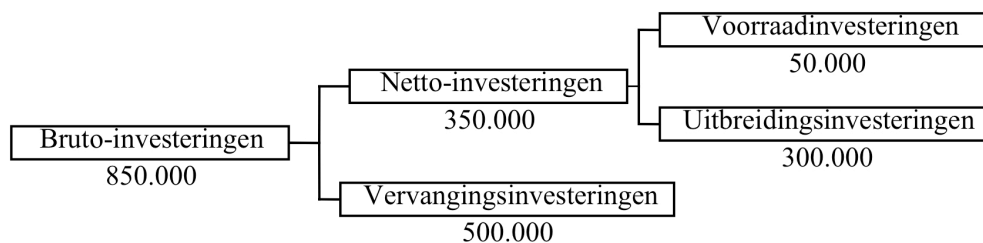
- a) Overheidsuitgaven: 1) Overheidsconsumptie:
 - a) materiële consumptie (bijv. onderwijs)
 - b) ambtenarensalarissen
 2) Overheidsinvesteringen
- b) 8,8% is: 560.000
 1% is: $560.000 / 8,8 = 63.636,36$
 100% is: 6.363.636 Afgerond dus 6.364.000
- c) Een toename van het reëel nationaal inkomen (per hoofd van de bevolking).
- d) Aantasting van zaken als natuurschoon, milieu en vrije tijd, uitputting natuurlijke hulpbronnen.
- e) Tot 1996 daalt de beroepsbevolking daarna stijgt de BB weer.
- f) Iedereen tussen de 15 en 65 jaar die wil én kan werken.
- g) De werkgelegenheid (= vraag naar arbeid) speelt ook een rol.
- h) Structurele, de oorzaak is gelegen aan de aanbodzijde van de economie.
- i) 1. Minimumloon verlagen (arbeid wordt t.o.v. kapitaal goedkoper)
 2. Banen scheppen (bijv. bij de overheid)
 3. Lastendruk verlagen (lagere loonkosten maken arbeid relatief goedkoper)
 4. Opleidingen stimuleren (grotere kans op de arbeidsmarkt)

Antwoorden van H1-15

- a) Vraag en aanbod bepalen de prijs.
- b) De prijzen zullen stijgen, waardoor de vraag afzwakt (en het aanbod stijgt), waardoor er evenwicht ontstaat (het tekort verdwijnt).
- c) Ja, de lonen zullen dan dalen, waardoor er minder mensen willen werken (en de bedrijven meer mensen in dienst willen nemen).
- d) 2. De hoogte van Y (= nationaal inkomen) wordt volgens Keynes bepaald door de hoogte van EV (= effectieve vraag); Keynes stelt: $EV = Y$.
- e) Het anticyclisch begrotingsbeleid.
 Onderbesteding: $EV < \text{prod.cap.}$ overheid stimuleert de EV (B verlagen, O verhogen).
 Overbesteding: $EV > \text{prod.cap.}$ overheid remt de EV (B verhogen, O verlagen).

Antwoorden van H1-16

- a) Productie = totale waarde / verkoopprijs = € 7.500.000,- / € 50,- = 150.000 boten.
 b) Arbeidsproductiviteit = productie / aantal arbeiders = 150.000 / 140 = 1.071,43
 Dus: 1.071 (boten per jaar per arbeider)
 c) Verkoopwaarde - inkoopwaarde - diensten van derden = netto toegevoegde waarde
 € 7.500.000,- - € 1.800.000,- - € 12.500,- = € 5.687.500,-
 d) Netto + afschrijvingen = Bruto
 Bruto toegevoegde waarde = € 5.687.500,- + € 500.000,- = € 6.187.500,-
 e) Bijv.: een accountantsbureau of een transportbedrijf inschakelen.
 f) Kapitaal. De kunststoffen zijn (vlottend) kapitaal, omdat de olie reeds een bewerking ondergaan heeft. Men moet dus kapitaalkosten betalen om de kunststoffen te krijgen.
 g) Diepte-investeringen; dan stijgt de a.p. bij breedte-investeringen blijft de a.p. gelijk.
 h) Betere arbeidsverdeling, scholing bevorderen, verbetering arbeidsomstandigheden, enz.
 i) Kapitaalintensiteit = K : A = 7 : 140 = 0,05.
 j) Bruto investeringen - netto investeringen = vervangingsinvesteringen

**Antwoorden van H1-17**

- a) € 2.000.000,-; de inkoopwaarde van 'Knijper' = de verkoopwaarde van 'Hakhout'.
 b) € 5.000.000,- - € 2.000.000,- = € 3.000.000,-
 c) Bruto TGW = Netto TGW + afschrijvingen.
 Netto TGW = Bruto TGW - afschrijvingen = € 1.200.000,- - € 50.000,- = € 1.150.000,-
 d) Bijdrage aan NNP is gelijk aan de Netto TGW = € 1.150.000,-
 e) Totale loonkosten / loonkosten per werknemer = € 1.000.000,- / € 50.000,- = 20 arbeiders.
 f) De productie per arbeider per tijdseenheid (meestal één jaar).
 g) 600 miljoen / 20 arbeiders = 30 miljoen producten.

Antwoorden van H1-18

- a) TGW = TGW (bedrijven) + TGW (overheid)
 TGW (bedrijven) = verkoopwaarde - inkoopwaarde - diensten van derden.
 TGW (overheid) = ambtenarensalarissen.
 b) De toegevoegde waarde bestaat uit de beloning voor de productiefactoren. Deze beloningen samen vormen het nationaal inkomen.
 c) Huishoudelijke arbeid wordt niet meegerekend (er vindt geen betaling plaats).
 Zwart werk / vrijwilligerswerk wordt niet meegerekend.
 d) Het deel van het nationaal inkomen dat in de vorm van loon wordt ontvangen:
 Loonquote = (totale lonen / Y)
 e) Arbeidsinkomensquote van bedrijven:
 AIQ (bedrijven) = lonen + inkomens zelfstandigen / toegevoegde waarde bedrijven

Antwoorden van H1-19

a) Het nationaal product is de totale productie van een land in één jaar tijd. Deze productie geschiedt bij bedrijven en overheid. De productie van bedrijven is de toegevoegde waarde bij bedrijven en de overheidsproductie is de toegevoegde waarde bij de overheid.

b) Y (bruto, marktprijzen) € 439 miljard.
 Afschrijvingen = vervangingsinvesteringen € 46 miljard.

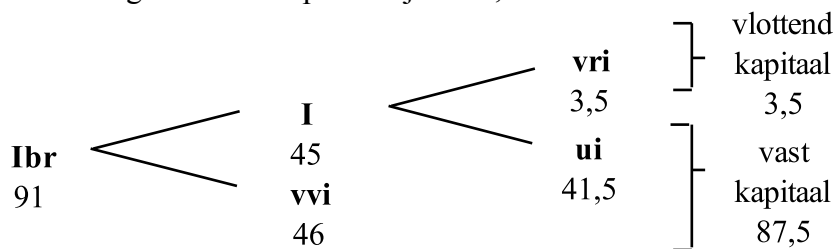
Y (netto, marktprijzen) € 393 miljard.

c) Netto nationaal inkomen tegen factorkosten € 350 mld.
 + kostprijsverhogende belastingen – kostprijsverlagende subsidies ?

Netto nationaal inkomen tegen marktprijzen € 393 mld.

Saldo kostprijsverhogende belastingen / kostprijsverlagende subsidies = € 43 mld.

d) De investeringen in vast kapitaal zijn € 87,5 mld.



e) De uitbreidingsinvesteringen zijn € 41,5 mld.

Antwoorden van H1-20

a) Het totale bedrag waarvoor geproduceerd is door alle Nederlandse bedrijven en overheid.

b) Als er meer geproduceerd wordt, zullen er ook meer productiefactoren beloond worden. Deze beloningen stromen als een inkomen naar de gezinnen.

c) De som van alle inkomsten van alle Nederlanders.

d) $574,3 \text{ mld.} / 37.600 = 0,0152739 \text{ miljard} \approx 15,3 \text{ miljoen.}$

e) De prijzen zullen ook stijgen. De groei van het binnenlands product is een waardegroei (waarde = prijs x hoeveelheid). Er is sprake van een toename van het volume (= hoeveelheid) maar de prijzen zijn ook gestegen.

f) Gecorrigeerd voor de inflatie.

g) De mate waarin in de behoeften voorzien is.

h) 1) De behoeften zijn subjectief, 2) de externe effecten zijn niet meegerekend en 3) men heeft ook behoefte aan immateriële goederen (zoals vrije tijd).

i) Uit vervangingsinvesteringen.

j) $€ 626.000.000.000,- / 15.540.000 = € 40.283,14$

k) $(\text{index nationaal product} / \text{index bevolkingsomvang}) \times 100 = (103 / 100,8) \times 100 = 102,18253.$

Er is dus sprake van een economische groei van 2,18% per hoofd van de bevolking.

Of:

$\text{BNP } 1994 = 626 / 1,03 = 607,77 \text{ mld.}$

$\text{Bevolking } 1994 = 15.540.000 / 1,008 = 15.416.667$

$\text{Inkomen/productie per hoofd v.d. bevolking } 1994 = 607,77 / 15.416.667 = € 39.422,75$

$\text{Inkomen/productie per hoofd v.d. bevolking } 1995 = 626 / 15.540.000 = € 40.283,14$

$(n - o) / o \times 100\% = (40.283,14 - 39.422,72) / 39.422,72 \times 100\% = 2,18\%$

Antwoorden van H1-21

a) Volgens de subjectieve methode; het totaal de van de verdiende inkomens is gelijk aan het nationaal inkomen. Het nationaal product = nationaal inkomen.

b) $Y = \text{loon} + \text{pacht} + \text{interest/huur} + \text{winst}$

$Y = \text{loon} + \text{overig inkomen}$

$\text{Overig inkomen} = \text{pacht} + \text{interest/huur} + \text{winst}$

c) Netto toegevoegde waarde bedrijven tegen factorkosten = Y (bij bedrijven verdiend)

$Y \text{ (bij bedrijven verdiend)} = 162,85 + 114,5 = 277,35 \text{ mld.}$

Alternatieve manier:

Bruto toegevoegde waarde tegen marktprijzen	€ 402,70	
Afschrijvingen	€ 43,15	
Netto toegevoegde waarde tegen marktprijzen	€ 359,55	-
kostprijsverhogende belastingen – kostprijsverlagende subsidies	€ 36,95	
Netto toegevoegde waarde tegen factorkosten	€ 322,60	-
Inkomens overheid = toegevoegde waarde overheid	€ 45,25	
Netto toegevoegde waarde tegen factorkosten bij bedrijven	€ 277,35 mld.	-

d) Bruto nationaal inkomen tegen marktprijzen € 402,70 mld.

Afschrijvingen = vervangingsinvesteringen € 43,15 mld.

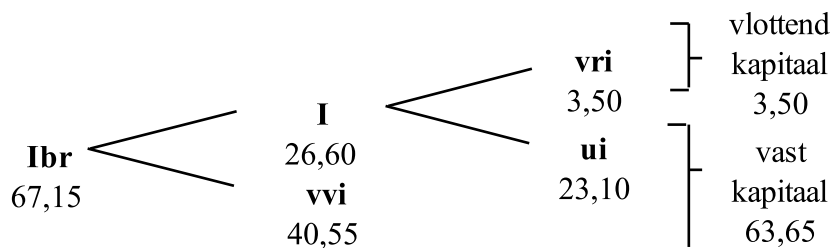
Netto nationaal inkomen tegen marktprijzen € 359,55 mld.

e) Hoger, maar omdat de werkelijke waarde (= marktwaarde) van de overheidsproductie hoger is. De prijzen die de overheid berekend zijn vaak lager dan de kosten. Bij bedrijven gaan we wel uit van de marktwaarde.

f) Bruto bedrijfsinvesteringen = $19,50 + 44,15 + 3,5 = € 67,15 \text{ mld.}$

Of: maak gebruik van onderstaand schema.

g)



De uitbreidingsinvesteringen bij bedrijven bedragen dus € 23,10 mld.

h) Netto overheidsinvesteringen = Bruto overheidsinvesteringen – afschrijvingen

Netto overheidsinvesteringen = $10,45 - 2,6 = € 7,85 \text{ mld.}$

i) Nationale bestedingen = totale uitgaven van gezinnen, bedrijven en overheid samen.

Nationale bestedingen = $239,15 + 65,55 + 19,50 + 44,15 + 3,50 + 10,45 = € 382,3 \text{ mld.}$

Of:

Nationale bestedingen = totale bestedingen – saldo buitenland

Nationale bestedingen = $402,7 - 20,4 = € 382,3 \text{ mld.}$

j) Het nationaal inkomen is het totale inkomen, door de bevolking van een land in een jaar tijd verdiend. De nationale bestedingen zijn totale uitgaven van gezinnen, bedrijven en overheid samen. Het verschil zit in het saldo buitenland (export – import) = € 20,40 mld.

Antwoorden van H1-22

a) $C = 364$
 $I_{br} = 133$
 $O = 85 + 15 = 100$ (materiële overheidsconsumptie 27 mld. zit hier in de 85 mld.)
 $Y_{br} = \overline{\hspace{2cm}} + \underline{\hspace{2cm}}$
 $\quad \quad \quad \text{€ 597 mld.}$

b)

$$\begin{array}{r}
 \text{I} \\
 \text{Ibr} \quad \swarrow \quad \searrow \\
 133 + 15 = \mathbf{148} \qquad 68 + 11 = \mathbf{79} \\
 \qquad \qquad \qquad \text{vvi} \\
 \qquad \qquad \qquad 4 + 65 = \mathbf{69}
 \end{array}$$

c) Overheidsconsumptie = 85 mld.
Materiële overheidsconsumptie = 27 mld.

$$\begin{array}{r}
 \text{Ambtenarensalarissen} \\
 \qquad \qquad \qquad \underline{\hspace{2cm}} \\
 \qquad \qquad \qquad = \text{€ 58 mld.}
 \end{array}$$

d) Declaraties van Ministers (antwoord mag geen ambtenaarsalaris zijn of een overheidsinvestering.

e) Aardgasbaten, ontvangsten uit de staatsloterij, winsten van overheidsbedrijven.

f) Toegevoegde waarde van de overheid = ambtenarensalarissen = € 58 mld.

g)

<i>Overheidsbestedingen</i>	<i>Overheidsconsumptie</i>	<i>materiële overheidsconsumptie</i>
		<i>ambtenarensalarissen.</i>
	<i>Overheidsinvesteringen</i>	
<i>Overdrachtsuitgaven</i>		

Antwoord: overheidsbestedingen.

h) Overdrachtsuitgaven (bijv. subsidies, uitkeringen).

i) $B = 93 + 62 = 155$

$$O = 85 + (15 - 4) + 74 = 170$$

$$\begin{array}{r}
 B - O = \underline{\hspace{2cm}} \\
 \qquad \qquad \qquad -15 \qquad \text{begrotingstekort € 15 mld.}
 \end{array}$$

Begrotingstekort als percentage van het nationaal inkomen = $(15 / 597) \times 100\% = 2,51\%$.

j) Y (bruto, marktprijzen) = 597

$$\text{Afs.} = 4 + 65 = 69$$

$$\begin{array}{r}
 Y \text{ (netto, marktprijzen)} \\
 \qquad \qquad \qquad \underline{\hspace{2cm}} \\
 = 528
 \end{array}$$

$$- \text{Bkp} , + \text{Skp} = 62$$

$$\begin{array}{r}
 Y \text{ (netto, factorkosten)} \\
 \qquad \qquad \qquad \underline{\hspace{2cm}} \\
 = \text{€ 466 mld.}
 \end{array}$$

k) $Y = C + S + B$

$$S = Y - C - B$$

$$S = 466 - 364 - 50$$

$$S = 52$$

Antwoorden van H1-23

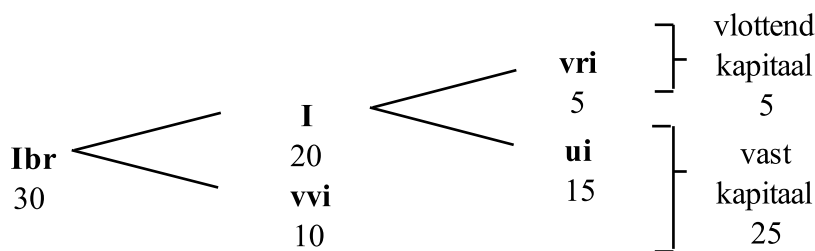
a) Nationale rekeningen:

Lasten	GEZINNEN		Baten
Consumptie	70	Loon	60
Besparingen	20	Pacht	5
		Interest	10
		Winst	15
	+		+
Netto nationale bestedingen	90	Netto nationaal inkomen (factorkosten)	90

Lasten	BEDRIJVEN		Baten
Loon	60	Consumptie	70
Pacht	5	Netto investeringen:	
Interest	10	- Voorraadinvesteringen	5
Winst	15	- Uitbreidingsinvesteringen	15
Afschrijvingen	10	Vervangingsinvesteringen	10
	+		+
Bruto nationaal inkomen (factorkosten)	100	Bruto nationaal inkomen (factorkosten)	100

Lasten	VERMOGENSREKENING		Baten
Netto investeringen	20	Besparingen	20
Vervangingsinvesteringen	10	Afschrijvingen	10
	+		+
Bruto investeringen	30	Reserveringen	30

b)



Antwoorden van H1-24

a) $Y = EV$

$$C + S + B = C + I + O + (E - M)$$

$$S + B = I + O + (E - M)$$

$$(S - I) + (B - O) = (E - M)$$

b) Zie volgende pagina.

c) $(S - I) + (B - O) = (E - M)$

$$(35 - 26) + (86 - 75) = (287 - 267)$$

$$9 + 11 = 20$$

$$20 = 20 \quad \text{q.e.d.}$$

Nationale rekeningen:

Lasten	GEZINNEN		Baten
Consumptie	239	Lonen en salarissen:	
Directe belastingen	49	- van bedrijven	163
Besparingen	35	- van de overheid	45
		Overig inkomen	115
	+		+
	<u>323</u>		<u>323</u>

Lasten	BEDRIJVEN		Baten
Lonen en salarissen	163	Consumptie (van gezinnen)	239
Overig inkomen	115	Netto investeringen:	
Import	267	- Voorraadinvesteringen	3
Kostprijs verhogende belastingen		- Uitbreidingsinvesteringen	23
minus kostprijsverlagende	37	Vervangingsinvesteringen	41
subsidies		Overheidsaankopen	30
Afschrijvingen	41	Export	287
	+		+
	<u>623</u>		<u>623</u>

Lasten	OVERHEID		Baten
Lonen en salarissen	45	Directe belastingen (van gezinnen)	49
Overheidsaankopen bij bedrijven	30	Kostprijs verhogende belastingen	
Saldo overheidrekening	11	minus kostprijsverlagende	37
		subsidies	
	+		+
	<u>86</u>		<u>86</u>

Lasten	BUITENLAND		Baten
Export	287	Besparingen	267
		Saldo buitenland	20
	+		+
Bruto investeringen	<u>287</u>	Reserveringen	<u>287</u>

Lasten	VERMOGENSREKENING		Baten
Bruto investeringen	67	Besparingen gezinnen	35
Saldo buitenland	20	Afschrijvingen bedrijven	41
		Saldo overheidsrekening	11
	+		+
	<u>87</u>		<u>87</u>

Antwoorden van H1-25

- a)** Een van de volgende antwoorden:
- Zowel het nationaal product als het nationaal inkomen zijn gelijk aan de beloning van de productiefactoren.
 - Productie betekent dat er waarde wordt toegevoegd. Deze waardetoevoeging wordt in de vorm van inkomen uitgekeerd aan de eigenaren van productiefactoren.
- b)** De voorgestelde maatregel is om de overheidsbestedingen met 3% te laten stijgen. Dit heeft tot gevolg dat het nationaal product met $3 \times 0,4 = 1,2\%$ stijgt.
Het nationaal product stijgt dus met: $0,012 \times € 450 \text{ miljard} = € 5,4 \text{ miljard}$.
De werkgelegenheid stijgt dan met: $5,4 \text{ miljard} / 36.000 = 150.000 \text{ arbeidsjaren}$.
- c)** De stijging van de overheidsbestedingen bedraagt 3% dus: $0,03 \times € 120 \text{ miljard} = € 3,60 \text{ miljard}$.
De marginale belastingdruk is 0,28 en de stijging van het nationaal product/inkomen is € 5,4 miljard (zie vorige vraag). De belastingopbrengst stijgt zodoende met:
 $0,28 \times € 5,4 \text{ miljard} = € 1,51 \text{ miljard}$.
De stijging van het overheidstekort bedraagt dus: $3,60 - 1,51 = € 2,09 \text{ miljard}$.
- d)** Hogere overheidsbestedingen leiden tot een hoger nationaal inkomen. Dit leidt tot hogere consumptie, wat weer tot hogere importen leidt. Bij een achterblijvende groei van de export wordt het tekort op de lopende rekening groter.